

YELOD TELDEGTELID
NÜM 5 MAYUL 2012 (Pads 33 jü 40)

O Volapükaflens Valöpo!

Bü yels kildeg älabob fleni gudik, kel älödom in zif Florianópolis (Brasilän), kela nem äbinon Abelardo Sousa. Äbinom flen stedälik Volapüka, kel äpenom obe penedis mödik love yels.

Bal penedas at äbinon vemo nitedik, bi no äbinon pened kösömik. Vödemi ota äpenom medü püks kil, sevabo: Sperantapük, Volapük äsi Portugänapük, lomänapük omik. Tü tim et, no ädabinons Volapükans mödik – jenöfo te mens zao deg in vol lölik. Kikodo üfo änitedälom-li dö Volapük? E kikodo id äpenom-li medü Sperantapük?

Balido, lefat oma, nemü José Brasilício de Sousa, äbinom balan ad lärnön Volapüki in Brasilän ettimik, ed äpenom penedis mödik Volapüko. El Abelardo ävilom tradutön penedis at ini Portugänapük pro kelänans, ab äneodom yufi ad atos, e yufi at ägetom de Sperantapükans. Ekopiedob penedi oma, bi konot omik tefü suk Volapüka binon äs mär, e nu kanols juitön oni, ols it. Pubon su pads: 38 jü 40.

Äsä sevols, Volapüki, keli spikobs adelo, no binon kuratiküno äs pük ela Schleyer. Mödikans neai elogons Volapüki mastana. Sekü atos, kanols logön sami gudik ota su pad: 36. Binon dil lätikün peneda hisaludana Ioannes, keli el Schleyer ätradutom ün yel 1888. Su pad flanik, kanols i reidön tradutodi ota fa dokan de Jong, keli ädunom ün 1952.

Valikosi Gudikün Oles ed Olikanes

sedom Ralph

LÄLID - KAPIT VELID (3)
(fa hiel Lewis Carroll)

TIEDAZÄLÜL LIENETIK

"Fümiko no," ägespikof sunädo Lälid: "ab kod atosa binon, das yel ot dulon so lunüpiko.

"E binos otos ko glokil *oba,*" äsagom Hätel.

Lälid äkofudof vemo. Küpet Hätela no äjinon dalabön sinifi seimik, ab votaflano fümo äbinon Volapük. "No lölöfiko suemob oli," äsagof so plütiko äsä äkanof osi.

"Liron slipom dönu," äsagom Hätel, ed egifom vamiki tiedi nemödik sui nud.

Liron älemufükom kapi nesufädiko, ed äsagon, nen maifükön logis: "Klüliko, klüliko, ebo otosi äprimob, id ob, ad sagön.

"Lölöfiko no sevob oni," äsagom Hätel.

"Ni ob," äsagom Mäzul-Liev.

Lälid äfenikof, seifölo. "Cedob, das kanolöv lifädön timi gudikumo," äsagof, "ka nespälön oni ad säkön rätis, kels no labons tuvedotis."

"If äsevol Timi äs ob," äsagom Hätel, "no spikolöv dö nespäli *ona*. Binon jenöfo *oma*."

"Klülabiko no," äsagom Hätel, lemufükölo kapi

. "Niludob, va föro espikol Time!"

"Ba no," ägespikof Lälid prüdo: "ab sevob, das mutob flapülön misuri ven lärnob musigi."

"Ag! ekö kod atosa," ävokädom Hätel. "Flapülam no pliton ome. Nu, if äbinol ai flen oma, ödunomöv tio vali ko glokil ma desir ola. Samo, if binos düp zülid göda, sevabo tidadüp, te omutol visipön Time, e jonians gloka otulonsöv mu vifiko. Ekö düp balid e laf poszedela - fidedadüp!

("Bis äbinos so," evisipon Mäzul-Liev oke it).

"Atos binonöv legudik, fümo," äsagof Lälid, medito: ab faem obik üfo no binonöv saidik, no-li?"

"Balido, ba no," äsagom Hätel, "ab tü düp balid e laf öbinosöv fidedadüp ola so lunüpiko äsä öplitos oli."

"Ed *ol* dunol-li soiko?" äsäkof Lälid.

Hätel älemufükom kapi lügo. "Ob no!" ägespikom. "Ünü Mäzul pasetik ezanobs - ebo nelunüp bü *om* elienetikom, sevol-li? - " (jonölo Mäzul-Liev me spun oka) – "Ejenos pö konsärt gretik Köradaima, ed imutob kanitön:

"Glimolös, glimolös, flitamugil!
Säkob obi dö dunot lönikil!"

"Sevol-li ba kaniti at?"

(Fövot osökon ün mul okömöl)

V:36 :2012

PENED BALID YOHANESA
(Pelovepolöl fa Jleyer: Yohán M.)

KAPIT LULID (FIN)

If noelüdi menas lensumobs: noelüd Goda aibinom gletikum, bi at aibinom noelüd Goda, das enoelom dö Son oma.

Klödölan len Soni Goda labom noelüdi Goda in om it. No klödölan Gode – neveladeli emekom öti, bi no eklödom len noelüdi, keli enoelom God dö Son omik.

Ed at binom noelüd, das lifi tenüpik egivom God obes; ed at lif in Son ota aibinom.

Labölan Soni – ailabom lifi. No labölan Soni Goda – lifi no labom.

Atosis epenob oles, dat nolols, das lifi labols tenüpiki, klödöles len nemi Sona Goda. Ed at binom konfid, keli labobs al oti: das, sikelosi begobs segun vil oma, dalilom obis.

E bi nolobs, das dalilom obis, aikelosi begobs, nolobs, das olabobs begadinis, kelis edabegobs de ot.

If sembal ulogom blodi oka sinöli sini no deili; begomös! ed ogivom öte lifi – sinöles no al deili. Sibinom sin al deili. No plo at sagob, das begonös. Alik necöd sin binom. E sibinom sin no al deili.

Nolobs, das alik pemotöl se God no sinom; sod pämotöl se God plesefom oti, e badikan no finedom öti. Nolobs, das se God binobs; e vol lölik in badikos seistom.

Ab nolobs, das Son Goda ekömom ed egivom obes meugi dat lesevobsös velatikani, e binobs in velatikan: in Son oma Yesus Kristus., At aibinom velatik GOD e lif tenüpik.

PENED BALID DE 'JOANNES'
(Petradutöl fa Arie de Jong)

KAPIT LULID (FIN)

If lüsumobs temunodi menas, temunod Goda labon völadi gretikum. Ibä at binon temunod, keli God egivon tefü Son oka.

Utan, kel lekredon Soni Goda labon temunodi in ok it. Utan, kel no lekredon Godi, vedükon omi lugani, bi no elekredon temunodi, keli God egivom tefü Son oka.

E me atos temunod binädon: God elegivom obes lifi laidüpik, e lif at binon in Son oka.

Utan, kel labon Soni, labon lifi; utan, kel no labon Soni Goda, lifi no labon.

Atosi epenob oles, kels lekredols nemi Sona Goda, dat sevolsös, das labols lifi laidüpik, e dat lekredolsös nemi Sona Goda.

Me atos nenplaf binädon, keli labobs lo om, das, if begobs bosi ma vil omik, dalilom obis. Ed if sevobs, das dalilom obis ven begobs ome bosi, tän sevobs, das i dagetobs utosi, kelosi ebegobs ome.

If ek logon, das svist onik dunon sinodi, kel no binon dasinod, tän obegom, das givomös one lifi, sevabo, if no edunon dasinodi. Dasinod dabinon, e tefü at no sagob, das mutoy plekön. Negid alik binon sinod, ab sinods dabinons, kels no binons dasinods.

Sevobs, das alan, kel edavedon se God no sinon, ab utan, kel edavedon se God, bleibon slopön omi, e diab no fägom ad gleipön oni. Sevobs, das obs dutobs lü God, e volanef lölik obadon sumätöfü flun diaba. Sevobs nu, das Son Goda ekömom, e das egevom obes dasevi, dat sevobsös veratali, e dat dutobsös lü veratal: Son omik. Om binom God veratik, e lif laidüpik.

Florianópolis, 1 977, prilul 10id

O flen palestümöl oba,

Dalolös obe penön ole in püks kil leigüpo: Sperantapük, Volapük e Portugänapük.

Tikob, das, modü at, okanobs plägön pükis bevünetik tel e gudikumön lärni obsik: ob tefü Sperantapük ed ol tefü Volapük. Okanobs nog leigodön pükis tel, e tirön kludis obas tefü milags at pükavik, kels binons Volapük e Sperantapük.

Labob, is in Brasilän, fleni sperantpükik gudik e löfik. Om nitedälom vemo dö Volapük ed eyufom obi mödo in studs obik püka at. Binom Profäsoran José Pedro Miranda, São Paulo, Brasilän, Presidan ela "Sociedade Ribeirãopretana de Lingüística" e fünan ela "Ribeirão Preto Esperanto Clube" (1 966) ed ela "Instituto Esperantista de Ribeirão Preto" (1 973). Profäsoran Miranda, sosus enolom nitedi obik pro Sperantapük, esedom obe bukis e vödabukis sperantapükik pro studs oba. Labob nu flenis tel gudik, kels okanoms lemekön obi sperantapükani nulik.

Ab, lovegolobsös, nu, Volapüke; cedü ob pük vemo jönik, fasilik e tikavik, ab kela lärn eflagon obe vobi e dedieti mödik. Ekö brefod jenota at, kel eprimon in yel 1 970: Lefat obik, José Brasilício de Sousa (9-1-1 854 jü 30-3-1 910), äbinom profäsoran (talav e jenav), stelavan, matematan, musigan e polüglotan. Daced oma päsevon bevünetiko e nem oma pubon in el "Enciclopédia Universal Ilustrada Europeo-Americana", pübot yela 1 927, ela "Editora Espasa-Calpe S.A, Madrid-Barcelona, buk 57, pad 701. José Brasilício äbinom studan balid Volapüka in zif obik (zif vönik ela "Desterro", adelo "Florianópolis"). Evedom volapükan gretik. Äspodom ai ko mastals mödik Volapüka in Yurop, du yels 1 888 – 1 895. Bevü spodans oma pätuvoms tidanis, musiganis, sananis, jenavanis e.r., äs Auguste Kerckhoffs, mastal Volapüka e Presidan Volapükakluba in Paris, Rudolf Mehmke (Darmstadt, Deutän), Franz von Noeller (Cassel, Deutän), Richard Böger (Hamburg, Deutän), Rudolf Bischoff (Graz, Lösterän) e votikans.

Spodan Yuropik oma suvo äbinom söl Ludwig Zamponi, Profäsoran Nivers se Graz. Lösterän, kel, pos jenotas yamik kongreda kilid Volapükik in Paris (pad blägik jenotema Volapüka) evobom mödo pro propag püka ed epenom buki "Zur Frage der Einführung einer Internationalen Verkehrsprache" (1 904) tefü fruts Volapüka su püks bevünetik votik.

Fövob: bevü papürs mödik lefata oba, etuvob penedabuki, ninädöl kopiedis penedas oma, numü luldeglul. Evipob tradutön penedis at ad kobükön onis in buk obik tefü lifibepenam lefata obik. Ab lio tradutön penedis at nen sevön Volapüki? Äbinob fo sfin: "Plänolöd kläni obik u lufidob oli!" Äbinon vobod fikulik e ti nemögik, ab "nemög no dabinon," äsagom lefat obik.

Balido, eprimob studi Volapüki medü vödaliseds e gramatanoms smalik, kels pidunons fa lefat oba. Vödabuks oma peperons. Epenob pösodes mödik is in Brasilän (Rio de Janeiro, São Paulo e Porto Alegre, patiko) dö vödabuks e gramats. Äzesüdob remön onis pro studs obik, ab edagetob nosi. Nek äsevon Volapüki u, if äsevons oni, num onas äbinon so smalik, das äkanoy numön onis me namadoats. Täno, esludob ad penön bukatedanes e bukemes in Yurop e Tats-Pebalöl, begöl nunis tefü vödabuks e tidabuks volapükik. Du ästebedob, ästudob ai, yufü vödabuks Linglänik, Fransänik, Deutänik, latinik, e.r., kiöp ävestigob stamädavödis, kels fomons vödastoki Volapüka. Äbinon vobod gianik. Äjinob äs el Champolion telid, "mutatis mutandis". Se Yurop egetob nosi, to spod laidulik ko "Centre de Documentation et d'Etude sur la Langue Internationale" (CDELI) in Jveizän, e ko söl sikik Reinhard Haupenthal, sperantapükan, kel inotükom, in 1 974, buki bal dö bibliograf Volapüka. Te bukem zifa ela Konstanz (Deutän) esedon obe "Glamat blefik flento-volapükik" fa Johann Martin Schleyer, datikan püka. Binon bukil plägik, ab vemo brefik. To atos, eyufon obe mödikna.

Fino, flen obik Profäsoran Miranda esedom obe gramati e vödabuki smalik Linglänapük – Volapükik fa Meropan Klaus August Linderfelt, penotüköl in Minnesota (Tats Pebalöl) in yel 1 889. Buk at binon seleküno e, medü on, ekanob studön e lärnön Volapüki F7ino, äkanob tradutön penedis valik lefata obik ini Portugänapük.

V:40:2012

Läm at edulon dü yels fol (nu, binons vel), voböl ti dü del e neit. Poso, efinob buki, keli ai ädrimob ad penön: "Nolan e Volapük", in dils tel.

Dil balid binon lifibepenam hiela José Brasilício de Sousa, as lekanan e nolavamen. Dil telid binon jenotem Volapüka in zif vönik ela Desterro, adelo Florianópolis, cifazif tata Santa Catarina (Brasilän), zif kiöp lödob. Dil at ninädon penedis valik (55) ela Brasilício, pepenöl in Volapük e ko nuns dö pük at, kels pinotükons in gaseds zifa obik ünü yels 1 887 – 1 895. Ästeifülob ad notükön buki at, ab nen sek. Is in zif oba, dabinon nited nemödik pro dins kuliva.

Tefü buk at, labob cedis gudik flenas kuliva gretik, bevü ons Profäsoran Paulo Rónai, lautan e spikädan fama bevünetik, kel eyufom obi mödo in studs oba Volapüka. Ab spelob nog pöti gudikum.

Binol-li fenik? No-li? Täno, sökolös obi love liens mödikum anik. In yel 1 973, medü söl Reinhard Haupenthal, äsevob, das Volapük, keli ilämob, äbinon lütrapasetik. Volapük at - Volapük rigik ela Schleyer – pireformon fa dokan Arie de Jong, vönapükavan Nedänik. Reform at evotükon mödo Volapüki rigik, keli ob ilämob. Ezesüdob studön, täno, Volapüki pereformöl, ibä volapükans presenik (ba jöl u deg) – sesumü söl Donald Gasper (yunan volapükik se London) – änesevons Volapüki rigik, ed ob äzesüdob spodön ko ons ad plägön püki. E somo edunob oni. E fövob ad dunön osi. In tef at, elabob privilegi ad sogön obi lä kobovob yufiälik söla Johann Schmidt, Cifal Volapüklanefa, men sapik, flenik e vilöfik. Elämob mödo ko om. Söl Schmidt binom lautan buka, keli esedob ole (Compendio da Língua Universal Volapük). Seko sevob nu bosi (nemödi, binos veratik) dö foms tel Volapüka: rigik e pereformöl. Medü fom lätik at, penob ole penedi at. I Sperantapükans i Volapükans kanobs lämön ai plu.

Getolös Bradami Gretik e Glidis Ladöfik flena e studana olik.

Abelardo Sousa.